

O projekcie

GDYNIA W II WOJNIE ŚWIATOWEJ

Projekt badawczy: „Miasto Gdynia w okresie II wojny światowej”, jest prowadzony od 2007 r. przez Urząd Miasta Gdyni.

Współpracują z nami – co stwierdzam z satysfakcją: Archiwum Państwowe w Gdańsku – Oddział w Gdyni, Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Gdańsku, Miejska Biblioteka Publiczna w Gdyni, Muzeum Miasta Gdyni, Muzeum Państwowe Stutthof w Sztutowie, Ośrodek KARTA w Warszawie.

Zaangażowane są również stowarzyszenia: Polskie Towarzystwo Nautologiczne,

Stowarzyszenie Gdynian Wysziedlonych, Stowarzyszenie „Rodzina Piaśnicka”, Stowarzyszenie „Rodzina Katyńska”, Towarzystwo Miłośników Gdyni, Związek Towarzystw w Gdyni. W projekcie uczestniczą też wolontariusze (lista), którym szczególnie dziękuję.

Celem naszej inicjatywy jest ustalenie obiektywnej i możliwie pełnej informacji o historii naszego miasta – w najdramatyczniejszym okresie dla Europy, Polski i Gdyni – w II wojnie światowej. Gdynia – morska stolica Rzeczypospolitej – podobnie jak stolica Polski – Warszawa, ma szczególne powody, aby takie inicjatywy rozwijać.

Gdynia powstała dzięki ogromnemu zaangażowaniu Państwa i Społeczeństwa. W rekordowo krótkim czasie (13 lat) powstał największy port morski na Bałtyku i jeden z największych w Europie. Wokół portu powstało piękne, nowoczesne miasto, liczące 120 tysięcy mieszkańców. Osiągnięcie to jest bez precedensu we współczesnej Europie.

Społeczność „Wielkiej Gdyni” tworzyli zarówno Kaszubi – rdzenni mieszkańcy: Gdyni, Oksywi, Obłuża, Pogórza, Chyloni, Grabówka, Cisowej, Małego i Dużego Kacka, Witomina, Wiczlina, Redłowa, Orłowa i Kolibek – ale przede wszystkim przybyli z każdego zakątka Polski przedsiębiorczy, odważni i otwarci Gdynianie. Poczujemy się więc do obowiązku poznawać i popularyzować wojenne losy Gdynian i Gdyni. Ludzi i miasta bliskich całej Polsce.

Gdynia była miastem najdłużej broniącym Polski w tragicznym wrześniu 1939 r. Było to możliwe dzięki ogromnemu patriotyzmowi Gdynian, wspierających duchowo, finansowo i materialnie Wojsko Polskie – przed wybuchem wojny i podczas obrony miasta.

Administracja cywilna, kierowana przez Komisarza Rządu Franciszka Sokoła, stworzyła wzorową obronę cywilną. Wojsko Polskie, dowodzone przez płk. Stanisława Dąbka, razem z Marynarką Wojenną, formacjami Policji Państwowej, Straży Granicznej, harcerzami, oddziałami ochotniczymi – w tym zdesperowanymi Gdyńskimi Kosynierami – to tak charakterystyczny dla Gdyni dowód profesjonalizmu, poświęcenia i odwagi.

Obywatelska i patriotyczna postawa społeczności gdyńskiej przed wybuchem wojny i podczas obrony miasta spowodowała, że wielu wybitnych Gdynian znalazło się na niemieckich listach proskrypcyjnych.

Wkrótce po zajęciu Gdyni przez okupanta rozpoczęły się represje wobec ludności cywilnej, nie korzystającej z ochrony konwencji genewskich. Do najbardziej wymownych zbrodni należą te, popełnione w dniu 11 listopada 1939 r.: na Obłużu – rozstrzelano grupę dziesięciu chłopców, posądzonych o zabicie szyby; w lasach piaśnickich rozstrzelano kilkuset wybitnych przedstawicieli społeczności gdyńskiej.

Gdynianie – marynarze Marynarki Wojennej i Polskiej Marynarki Handlowej nigdy nie złożyli broni. Od pierwszego do ostatniego dnia wojny walczyli na „gdyńskich” okrętach i statkach handlowych dla zwycięstwa.

Gdynianie uczestniczyli w czynnym i biernym oporze, przyczyniając się do osłabienia okupantów. Do szczególnie wymownych należy udział Gdynian w „Szarych Szeregach”, Armii Krajowej i w Powstaniu Warszawskim. Bardzo wielu z nich poniosło bohaterską śmierć.

Dla wielu Gdynian – walczących na Zachodzie – zwycięstwo Aliantów w 1945 r. nie było zwycięstwem wolnej Polski. Pozostali w wolnym świecie, ale zagranicą. Wielu Gdynian – masowo wysiedlanych ze swojego miasta – również nie mogło wrócić do Gdyni po zakończeniu wojny. Wreszcie – wielu Gdynian zdecydowało się dobrowolnie zamieszkać po wojnie poza Gdynią.

Tak duże rozproszenie społeczności gdyńskiej uzasadnia nawiązanie łączności i współpracy z Gdynianami poprzez internet. Z dniem 1 września 2008 r. uruchamiamy więc stronę internetową projektu i liczymy na rosnące zainteresowanie jej treścią.

Zwracam się z prośbą do wszystkich, których zainteresuje nasz projekt badawczy, lub którzy dysponują jakąkolwiek wiedzą czy dokumentami dotyczącymi losów Gdyni i jej mieszkańców w II wojnie światowej – o współpracy.

dr Wojciech Szczurek
Prezydent Gdyni
(Gdynia, rok 2008)

Opublikowano: 09.03.2021 12:15
Autor: Alina Limańska-Michalska, Wydział Ochrony Dziedzictwa
Zaktualizowano: 16.03.2021 12:21
Zmodyfikował: Agnieszka Janowicz

Źródło: <https://www.gdynia.pl/o-gdyni/gdynia-w-ii-wojnie-swiatowej,8487/o-projekcie,555430>